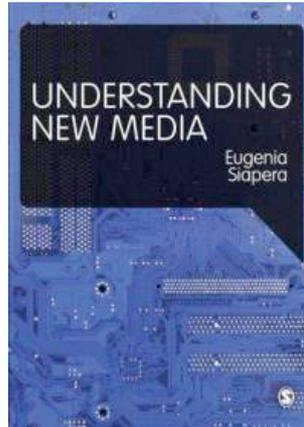


ชื่อหนังสืออ่าน : Book Review
เข้าใจสื่อใหม่

Understanding New Media

ชื่อผู้เขียนหนังสือ: Eugenia Siapera



ฐิตินัน บ. คอมมอน*

Thitinan Boonpap Common*

ปกของหนังสือเล่มนี้อาจดูธรรมดา ไม่สวยสะดุดตา แกรมรูปภาพหน้าปกยังชวนให้นึก เข้าใจผิดว่าเป็นหนังสือเกี่ยวกับด้านเทคนิคและ วิศวกรรมศาสตร์ของสื่อใหม่ แต่อย่างที่มีคำเปรียบ เทียบของฝรั่งว่า Don't judge a book by its cover. หรือที่แปลว่า อย่าตัดสินหนังสือแค่สิ่งที่ เห็นจากปก เมื่อพลิกไปดูด้านในของหนังสือเล่มนี้ ผู้อ่านจะพบว่าเป็นหนังสือคู่มือที่อัดแน่นไปด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อดิจิทัลสมัยใหม่ที่ Eugenia Siapera ซึ่งเป็นผู้เขียนได้เชื่อมโยงให้เห็นถึงความ สัมพันธ์ระหว่างสื่อใหม่ต่อมิติที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และสังคม ทั้งในแง่มุมของการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

Understanding New Media เป็น หนังสือที่อัดแน่นด้วยสาระประโยชน์ อ่านง่าย

เรียบเรียงเนื้อหาชัดเจน แต่ละบทมีวัตถุประสงค์ใน การให้ผู้ให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ตั้งแต่ บทนำ เนื้อหา บทสรุป และกิจกรรมท้ายบท รวมทั้งแหล่งข้อมูล ในการค้นคว้าอ้างอิง ภาพรวมของหนังสือเล่มนี้ เริ่มต้นจากแนวคิดกว้างๆเกี่ยวกับชีวิตและวิธีการ มองโลกของมนุษย์ จากนั้นจึงเชื่อมโยงเข้าสู่ความ สัมพันธ์ระหว่างสื่อใหม่กับสังคมและวัฒนธรรม การอภิปรายเริ่มต้นจากกว้างไปสู่การเจาะลึกที่ แคบลงเฉพาะจุด โดยเชื่อมโยงแนวคิดโลกาภิวัตน์ กับสื่อใหม่เข้าไว้ด้วยกัน และสะท้อนให้เห็นผล กระทบของสื่อใหม่ที่มีต่อโลกในด้านต่างๆคือ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ชุมชน การเมือง และ การแบ่งแยกทางสังคม

บทที่ 1 ของหนังสือใช้ชื่อว่า Understanding New Media ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับชื่อหนังสือ โดยบทนี้เริ่มต้นด้วยการอภิปราย

*อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

*Lecturer, Department of Radio and Television. Communication Arts. Business Pundit University.

แนวคิดกว้างๆเกี่ยวกับชีวิต เชื่อมโยงไปยังเรื่องของสังคม จิตวิทยาและวัฒนธรรม จากนั้นจึงเชื่อมโยงไปยังเทคโนโลยีสื่อใหม่ โดยผู้เขียนตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดจึงต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับสื่อใหม่ จากนั้นจึงให้นิยามความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ จุดที่น่าสนใจของบทนี้คือการที่ผู้เขียนนำเอาแนวคิดของนักคิดระดับโลกจำนวนสี่ท่าน ทั้งที่เป็นนักการสื่อสาร นักปรัชญาและนักมานุษยวิทยา มาอธิบายมุมมองเกี่ยวกับสื่อใหม่ ได้แก่ Marshall McLuhan ให้ข้อคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อใหม่ในการอธิบายวิธีการมองโลกของมนุษย์ มุมมองของ Friedrich Kittler ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ในการอธิบายสื่อใหม่ในเชิงประวัติศาสตร์ของสื่อ มุมมองของ Bernard Stiegler ในการตั้งคำถามว่าอะไรเป็นสิ่งที่มาก่อนกัน ระหว่างมนุษย์กับเทคโนโลยี และสิ่งใดส่งผลกระทบต่อสิ่งใด ซึ่งผู้เขียนได้สรุปท้ายว่า ทั้งมนุษย์และเทคโนโลยีเป็นสองสิ่งที่ต้องไปด้วยกันและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ นอกจากนี้ยังนำแนวคิดของ Manuel Castells มาวิเคราะห์วิธีการคิดเชิงประจักษ์เพื่อดูภาพรวมของความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากเทคโนโลยีสื่อใหม่ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากนั้นผู้เขียนได้สรุปให้เห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและสื่อใหม่เพื่อเป็นการปูทางไปสู่บทต่อไป

บทที่ 2 Globalisation and New Media เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์กับสื่อใหม่ โดยผู้เขียนอธิบายให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับกว้างๆ กับโลกาภิวัตน์และบทบาทของสื่อใหม่ที่มีต่อโลกาภิวัตน์เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานความรู้และมุมมองภาพรวมให้ผู้อ่านเข้าใจ อันจะเป็นการนำทางไปสู่การขยายผลและวิเคราะห์ในเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของสื่อใหม่ในแต่ละมิติในบทต่อไป

บทที่ 3 Political, Economy, and New Media เป็นการขยายผลจากบทที่สอง หลังจากเห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างสื่อใหม่กับโลกาภิวัตน์แล้ว บทนี้เป็นการนำเสนอมิติของสื่อใหม่ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของโลก จาก สังคมทุนนิยมอุตสาหกรรม ไปสู่ สังคมทุนนิยมข่าวสาร โดยชี้ให้เห็นระบบการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป การเกิดการครอบงำทางธุรกิจขององค์กรสื่อ มีบริษัทใหญ่เพียงไม่กี่บริษัทในโลกที่ผูกขาดการตลาดและเศรษฐกิจด้านสื่อ ขณะที่บริษัทที่มีรูปแบบการผลิตแบบเดิมๆต้องได้รับผลกระทบ และปัญหาที่ตามมาก็คือความลำบากในการควบคุมเนื้อหา และการละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

บทที่ 4 Consumption and Digital Divides เป็นบทที่มีเนื้อหาเน้นไปที่แบบแผนพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปของผู้ใช้สื่อใหม่ รวมทั้งผลกระทบที่นำไปสู่การแบ่งแยกทางสังคม ในบทนี้อธิบายข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ใช้งานสื่อใหม่ อาทิ จำนวนผู้ใช้ ความถี่ในการใช้ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และแบบแผนในการใช้งานของผู้ใช้สื่อใหม่ ข้อมูลพบว่ายังไม่มีมีความเท่าเทียมกันในแง่การเข้าถึงสื่อใหม่ของคนที่มีความแตกต่างกันทางสังคม โดยผู้สูงอายุเข้าถึงสื่อใหม่ในอัตราที่น้อยกว่าคนหนุ่มสาว คนในเมืองเข้าถึงสื่อใหม่มากกว่าคนในชนบท ผู้ชายใช้งานสื่อใหม่มากกว่าผู้หญิง แต่พบว่าในอนาคตช่องว่างด้านเพศและการเข้าถึงสื่อใหม่จะลดลง นอกจากนี้ยังพบช่องว่างด้านเชื้อชาติกับการเข้าถึงสื่อใหม่คือคนผิวขาวจะเข้าถึงสื่อใหม่มากกว่าคนผิวสี สื่อใหม่ทำให้เกิดช่องว่างและความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมโดยประเทศที่พัฒนาแล้วเข้าถึงสื่อใหม่มากกว่าคนในประเทศกำลังพัฒนา

แต่อย่างไรก็ดีพบว่า อัตราการเข้าถึงสื่อใหม่ในประเทศกำลังพัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็ว บทที่สี่นี้เป็นการสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคมอันเป็นผลมาจากสื่อใหม่

บทที่ 5 Politics and Citizenship ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองและกระบวนการทางการเมือง รวมทั้งผลกระทบของแนวคิดและกระบวนการทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะสื่อใหม่ จากรูปแบบประเพณีนิยมแบบดั้งเดิม กระบวนการทางการเมืองได้ปรับตัวไปตามสื่อใหม่ โดยการเปิดโอกาสให้มีวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบใหม่ๆ โดยผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าสื่อใหม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการหาเสียง รวมทั้งการสร้างฐานเสียงและเครือข่ายทางการเมือง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงและให้บทบาทความเป็นพลเมืองแบบใหม่ อย่างไรก็ตาม การเมืองไม่ใช่เรื่องของปัจจัยทางเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว การที่พลเมืองจะมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ได้เกิดขึ้นเพราะมีช่องทางของสื่อใหม่เท่านั้น แต่ต้องเกิดจากความสนใจในการเมืองของพลเมืองในสังคมนั้นๆด้วย

บทที่ 6 Security, Surveillance and Safety เป็นบทนี้ชี้ให้เห็นมุมมืดของอันตรายที่แฝงมากับสื่อใหม่ เช่น การก่อการร้าย ภาพลามกอนาจาร การจารกรรม ข้อมูล การลวงละเมิดทางเพศ และปัญหาความขัดแย้งทางความคิดในโลกของสื่อใหม่ โดยบทนี้เชื่อมโยงให้เห็นถึงประเด็นการสร้างกฎเกณฑ์และมาตรฐานเพื่อควบคุมความปลอดภัย ความมั่นคง และการเฝ้าระวังภัยจากสื่อใหม่

บทที่ 7 New Media and Journalism อธิบายถึงวิกฤตที่เกิดขึ้นกับสื่อสิ่งพิมพ์แบบดั้งเดิมอันเป็นผลมาจากการเกิดขึ้นของสื่อใหม่ โดยผู้เขียนเห็นว่าสื่อใหม่เป็นตัวกระตุ้นและมีบทบาทให้สื่อสิ่งพิมพ์ต้องปรับตัวทั้งในเรื่องของกระบวนการผลิต เนื้อหา และวิธีการบริโภคสื่อภาวะวิกฤตของสื่อสิ่งพิมพ์อันเป็นผลมาจากสื่อใหม่นี้นำไปสู่การปรับตัวด้านโครงสร้างขององค์กรและระบบการทำงานขององค์กรสื่อสิ่งพิมพ์ โดยพบว่าองค์กรด้านสื่อสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ต้องปรับธุรกิจของตนให้เป็นองค์กรด้านมัลติมีเดีย ขณะเดียวกันนักข่าวและคนทำงานด้านข่าวก็ต้องมีความสามารถหลายด้านในการผลิตเนื้อหาและรูปแบบของข่าวให้มีความสอดคล้องกับการหลอมรวมกันของเทคโนโลยี

บทที่ 8 Mobile, Media and Everyday Life ในบทนี้อธิบายถึงประวัติและพัฒนาการของสื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ การแพร่กระจายทางนวัตกรรมและบทบาทของสื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ความนิยมในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของผู้บริโภค พื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะถูกเชื่อมโยงผ่านสื่อใหม่ประเภทนี้ เส้นแบ่งระหว่างงานกับสันทนาการถูกลบเลือนออกไปด้วยเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในช่วงท้ายของบทนี้ผู้เขียนยังได้เชื่อมโยงให้เห็นผลกระทบของสื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีต่อการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและอัตลักษณ์เพื่อเป็นการเชื่อมโยงไปสู่บทต่อไป

บทที่ 9 New Media and Identity หลังจากที่ได้ปูพื้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสื่อใหม่และโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว ในบทนี้เป็นการชี้ให้เห็นบทบาทของสื่อใหม่ที่มีต่อการสร้างอัตลักษณ์ โดย

ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าสื่อใหม่ช่วยให้ข้อมูลในการสร้างอัตลักษณ์ของผู้ใช้ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ในการทดสอบด้านเพศและเชื้อชาติ โดยผู้ใช้สื่อใหม่สามารถเข้าไปทดลองบทบาทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเพศในโลกของสื่อใหม่เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ คนเชื้อชาติต่างๆยังใช้สื่อใหม่เป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มคนเชื้อชาติเดียวกัน อย่างไรก็ตามผู้เขียนไม่ได้แสดงทัศนะอย่างชัดเจนว่าสื่อใหม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ แต่พยายามชี้ให้เห็นทั้งสองแง่มุมว่าสื่อใหม่เป็นพื้นที่ในการสร้างอัตลักษณ์ ขณะเดียวกันก็มีผลกระทบต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการยึดรูปแบบตายตัว (Stereotype) เกี่ยวกับเพศและเชื้อชาติในโลกของสื่อใหม่

บทที่ 10 Socialities and Social Media บทนี้เป็นการกล่าวถึงพัฒนาการและแนวความคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่ที่เรียกว่าโซเชียลมีเดีย เช่น Twitter และ YouTube โดยชี้ให้เห็นบทบาทเชิงสังคมที่โซเชียลมีเดียส่งผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์ในสังคม โดยผู้เขียนมองว่าโซเชียลมีเดียอาจส่งผลกระทบในการสื่อสารคือทำให้คนสื่อสารแบบบุคคลต่อบุคคลน้อยลง แต่ขณะเดียวกันสื่อใหม่ก็มีส่วนในการสร้างสรรค์ชุมชนเสมือนจริงขึ้นมาโดยสมาชิกในชุมชนสามารถใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนด้วย

บทที่ 11 Game and Gaming ในบทนี้ผู้เขียนเน้นไปที่เรื่องของเกมและพฤติกรรมการเล่นเกม โดยมองว่าเกมเป็นวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่ง การศึกษาเรื่องเกมต้องไม่ดูเพียงเรื่องของความบันเทิง แต่เกมเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้และสังคมในวงกว้าง ในบทนี้

นำเสนอพัฒนาการของเกมและอุตสาหกรรมเกม วิเคราะห์เนื้อหา รูปแบบ วิธีการดำเนินเรื่องของเกม รูปแบบการเล่นเกม ระบบสัญลักษณ์ที่มีอยู่ในเกม และยังเชื่อมโยงให้เห็นปัญหาความรุนแรงที่มาพร้อมกับเกมซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งผู้เล่นและชุมชน นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ให้เห็นการผูกขาดของตลาดเกมที่ถูกครอบงำโดยบริษัทใหญ่ๆ ไม่ก็บริษัทซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับสังคมทุนนิยมข่าวสารที่เคยกล่าวไว้ในบทต้นๆ ด้วย

บทที่ 12 The Future of the New Media เน้นเรื่องอนาคตของสื่อใหม่ แนวโน้มด้านพัฒนาการและทิศทางการพัฒนา สื่อใหม่ รวมทั้งผลกระทบของสื่อใหม่ที่จะมีต่อสังคมในอนาคต โดยผู้เขียนทิ้งท้ายไว้ว่า การควบคุมสื่อใหม่เป็นไปได้ยากเพราะสื่อใหม่เป็นสิ่งที่ซับซ้อน ยากแก่การควบคุม ประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสื่อใหม่กับผลกระทบที่จะมีต่อสังคมในอนาคตจึงเป็นเรื่องที่ควรตระหนักถึง

กล่าวโดยสรุปคือ Understanding New Media เป็นหนังสือที่อ่านง่าย มีประโยชน์ และมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ชุมชน วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ที่เป็นผลมาจากสื่อใหม่ หนังสือเล่มนี้มีประโยชน์ต่อทั้งผู้อ่านที่สนใจทั่วไปและยัง เหมาะแก่การใช้เป็นแบบเรียนประกอบรายวิชาต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสื่อใหม่อีกด้วย